

Editörler

Prof. Dr.Zülfü Demirtaş - Prof. Dr.Z. Nurdan Baysal- Dr.Öğr. Üyesi Tuba Aydın Güngör

EĞİTİME GİRİŞ

Yazarlar

Prof. Dr. İlhan Günbayı
Prof. Dr. Z. Nurdan Baysal
Doç. Dr. Fatma Çobanoğlu
Doç. Dr. Hasan Yücel Ertem
Doç. Dr. Suzan Canlı
Dr. Öğr. Üyesi Emine Saklan
Dr. Öğr. Üyesi Gülnur Candan Hamurcu
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Baş
Arş. Gör. Dr. Elif Sarıcan
Arş. Gör. Dr. Erkan Bozkurt
Arş. Gör. Dr. Nidan Oyman Bozkurt
Arş. Gör. Dr. Özge Öztekin Bayır
Arş. Gör. Dr. Sevgi Yıldız
Büşra Kıran Akça

Eğitime Giriş

Editörler :

Prof. Dr. Zülfü Demirtaş

Prof. Dr. Z. Nurdan Baysal

Dr.Öğr. Üyesi Tuba Aydın Güngör

ISBN : 978-625-7825-84-9

Baskı : Assum Basım ve Mücellit

Basım sayısı : 1.Baskı, 2022

©Tüm Hakları Saklıdır. Bu kitabın bütün hakları Lisans Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Ltd. şti.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Kitapta yer alan bölümlerin sorumluluđu yazarlarına aittir

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

Demirtaş, Zülfü – Baysal, Z. Nurdan - Aydın Güngör, Tuba

Eğitime Giriş /

Editörler : Zülfü Demirtaş - Z. Nurdan Baysal- Tuba Aydın Güngör

1.Basım. XII + 284 s. 16x23,5 cm. Kaynakça var, izin yok.

ISBN : 978-625-7825-84-9

1.Eğitim, 2.Öğretim, 3. Öđretimin öğeleri

Lisans Yayıncılık

Tahtakale Mah. Hicret Sokak No:8/A

Avcılar-İSTANBUL

Tel: 0212 619 18 38

e-posta : lisans@lisansyayincilik.com.tr

www.lisansyayincilik.com.tr

Eğitime Giriş

Edit6rler:

Z6lfd6 Demirtaş / *Fırat 6niversitesi*

Z. Nurdan Baysal / *Marmara 6niversitesi*

Tuba Aydın G6ng6r / *Artvin 6oruh 6niversitesi*

B6l6mler ve Yazarlar

1. B6l6m:

Fatma 6obanođlu / *Pamukkale 6niversitesi*

2. B6l6m:

G6lnur Candan Hamurcu / *Erciyes 6niversitesi*

3. B6l6m:

Suzan Canlı / *Niđde 6mer Halisdemir 6niversitesi*

4. B6l6m:

Z. Nurdan Baysal / *Marmara 6niversitesi*

B6řra Kıran Akça

5. B6l6m:

Nidan Oyman Bozkurt / *Uřak 6niversitesi*

6. B6l6m:

Erkan Bozkurt / *Uřak 6niversitesi*

7. B6l6m:

Emine Saklan / *Tokat Gaziosmanpařa 6niversitesi*

8. B6l6m:

Hasan Y6cel Ertem / *Zonguldak B6lent Ecevit 6niversitesi*

9. B6l6m:

İlhan G6nbayı / *Akdeniz 6niversitesi*

10. B6l6m:

6zge 6ztekin Bayır / *Eskiřehir Osmangazi 6niversitesi*

11. B6l6m:

Sevgi Yıldız / *Ordu 6niversitesi*

12. B6l6m:

Muhammet Baş / *Hatay Mustafa Kemal 6niversitesi*

13. B6l6m:

Elif Sarıcan / *Marmara 6niversitesi*

ÖNSÖZ

Dönemin gerektirdiği bilgi, beceri ve yetkinliklerine sahip bireyler yetiştirmeyi amaç edinen toplumlar eğitim olgusunu bunun en iyi aracı olarak kullanmayı hedef edinirler. Toplumsal ve bireysel amaçların gerçekleştirilmesi, etkili bir eğitim sisteminin oluşturulması ve işletilmesi yoluyla mümkündür. Eğitim sisteminin etkili ve verimli kılmanın en temel yolu ise sistemi işletecek olan öğretmenlerin yetiştirilmesi ve hizmet içerisinde eğitimini gerektirir. Ülkemizde 16 Mart 1846 tarihinde öğretmen yetiştirme amacıyla açılan Darülmualimin Kurumu ile öğretmen yetiştirme sistemimizin temelleri atılmıştır. İki yüz yıla yaklaşan bu süreç içerisinde öğretmen yetiştirme sistemimizde önemli değişiklikler yaşanmasına rağmen, sistemin temel özelliklerinde radikal değişikliklerin yaşandığını söylemek pek kolay olmayacaktır. Günümüzde Darülmualimin'in görevini eğitim fakültelerinin yerine getirdiğini söylemek mümkündür. Eğitim fakülteleri, pek çok branşta öğretmen adayını yetiştirmekle birlikte ilahiyat fakültesi dışındaki diğer fakültelerden mezun olan bireylere pedagojik formasyon eğitimi yoluyla öğretmenlik meslek bilgi ve becerilerini kazandırma misyonunu yerine getirmektedir.

Öğretmenlik, sürekli olarak öğrenci olmayı ya da öğrenci kalmayı gerektiren bir meslek olduğundan, öğretmenlerin öğrenme sürecinden kopmaları söz konusu olamaz. Kendisi öğrenmeyen öğretmen öğrencilerinin öğrenmelerine kılavuzluk yapmaz. Bu kitap, öğretmen ve öğretmen adaylarının hayat boyu öğrenmelerine aracılık etmek amacıyla hazırlanmış ve her bir bölümün yazılmasında farklı akademisyenlerden yardım talep edilmiştir. Ülkemizin güzide üniversitelerinde eğitim bilimleri alanında yetkinlikleri ile bilinen akademisyen arkadaşlarımla bu değerli katkıları olmasaydı bu değerli eser ortaya çıkmayacaktı. Katkılarından dolayı bütün arkadaşlarıma teşekkür etmeyi bir borç olarak gördüğümüzü beyan etmek isteriz. Ayrıca kitabın organizasyonuna kadar her aşamayı yürüten Lisans Yayıncılık yönetici ve çalışanlara teşekkürlerimizi iletiyoruz.

İstanbul, 2022

Editörler

Prof. Dr. Zülfü Demirtaş

Prof. Dr. Z. Nurdan Baysal

Dr. Öğr. Üyesi Tuba Aydın Güngör

İÇİNDEKİLER

Önsöz	V
Bölüm 1 Temel Kavramlar / Fatma Çobanoğlu	1
1.1. Eğitim	1
1.1.1. Formal Eğitim	5
1.1.2. İnfomal Eğitim	8
1.2. Öğrenme	10
1.3. Öğretim	12
1.4. Eğitim Programı	13
1.5. Öğretim Programı	15
Yararlanılan Kaynaklar	16
Bölüm 2 Eğitimin Amaçları ve İşlevleri / Gülnur Candan Hamurcu	19
2.1. Eğitimin Amaçları	19
2.2. Eğitimin İşlevleri	23
2.2.1. Açık İşlevleri	23
2.2.1.1. Bireysel İşlevi	23
2.2.1.2. Toplumsal İşlevi	24
2.2.1.3. Felsefi İşlevi	25
2.2.1.4. Ekonomik İşlevi	27
2.2.1.5. Siyasal İşlevi	28
2.2.2. Eğitimin Gizil İşlevi	28
Yararlanılan Kaynaklar	30
Bölüm 3 Eğitimin Bilimsel Temelleri / Suzan Canlı	33
3.1. Bilgi	34
3.2. Bilim	36

3.3. Eğitim ve Bilim İlişkisi	38
3.4. Bilimsel Araştırma ve Eğitim	40
3.5. Eğitimde Bilimsel Araştırma ve Paradigma	41
3.6. Eğitimde Bilimsel Araştırma Türleri	42
3.7. Eğitim Araştırmalarının Raporlaştırılması	44
3.7.1. Problem Durumu	44
3.7.2. Literatür Taraması ve Teorik Çerçeve	47
3.7.3. Yöntem	48
3.7.4. Bulgular	54
3.7.5. Tartışma	54
3.7.6. Sonuç ve Öneriler	54
3.7.7. Kaynakça	54
Yararlanılan Kaynaklar	56

Bölüm 4 Eğitimin Psikolojik Temelleri / Z. Nurdan Baysal - Büşra Kıran <i>Akça</i>	59
--	-----------

4.1. Gelişim	60
4.1.1. Gelişim Psikolojisi ve Eğitim	60
4.1.2. Gelişim ve Eğitim Psikolojisinde Temel Kavramlar	61
4.1.3. Gelişimin İlkeleri	62
4.1.4. Gelişim Dönemleri	64
4.1.5. Gelişim Alanları	67
4.2. Öğrenme	68
4.2.1. Öğrenme Psikolojisi ve Eğitim	69
4.2.1.1. Davranışçı Yaklaşımlar	70
4.2.1.2. İşaret-Gestalt Kuramı	72
4.2.1.3. Sosyal Öğrenme Kuramı	73
4.2.1.4. Bilgi-İşleme Kuramı	74
Yararlanılan Kaynaklar	76

Bölüm 5 Eğitimin Sosyal Temelleri / Nidan Oyman Bozkurt	79
--	-----------

5.1. Toplum Kavramı	79
5.2. Sosyoloji ve Eğitim İlişkisi	80
5.3. Sosyal Bir Varlık Olarak İnsan	81
5.4. Eğitimin Sosyal İşlevleri	82

5.4.1. Eğitimin Açık İşlevleri	83
5.4.2. Eğitimin Gizil İşlevleri	84
5.5. Eğitim ve Diğer Sosyal Kurumlar	85
5.5.1. Eğitim ve Aile	85
5.5.2. Eğitim ve Politika	86
5.5.3. Eğitim ve Ekonomi	87
5.5.4. Eğitim ve Hukuk	87
5.5.5. Eğitim ve Din	88
5.6. Sosyal Olgular ve Eğitim	89
5.6.1. Sosyal Kontrol ve Eğitim	89
5.6.2. Sosyal Sorumluluk ve Eğitim	90
5.6.3. Sosyal Tabakalaşma ve Eğitim	91
5.6.4. Sosyal Hareketlilik ve Eğitim	92
5.6.5. Sosyal Bütünleşme ve Eğitim	93
5.6.6. Sosyal Değişme ve Eğitim	93
5.6.7. Küreselleşme ve Eğitim	94
5.6.8. Bilgi Toplumu ve Eğitim	95
5.7. Okul-Çevre İlişkileri	96
5.7.1. Sosyal Bir Kurum Olarak Okul	96
5.7.2. Okul-Çevre İlişkilerinin Önemi	97
5.7.3. Okul-Çevre İlişkileri Sorunları	98
5.7.4. Okul-Aile İşbirliği	98
5.8. Eğitimin Sosyal Sorunları	99
Yararlanılan Kaynaklar	102

Bölüm 6	105
Eğitimin Felsefi Temelleri / Erkan Bozkurt	

6.1. Felsefe	105
6.2. Eğitim Felsefesi	109
6.3. Eğitime Etki Eden Felsefi Akımlar	111
6.3.1. İdealizm	111
6.3.2. Realizm	112
6.3.3. Natüralizm	114
6.3.4. Pragmatizm	115
6.3.5. Varoluşçuluk	116
6.3.6. Materyalizm	117
6.4. Eğitim Felsefesi Kuramları	119
6.4.1. İlerlemecilik	119

6.4.2. Daimicilik	121
6.4.3. Esasicilik	123
6.4.4. Yeniden-Yapılandırıcılık	124
Yararlanılan Kaynaklar	126

Bölüm 7 Eğitimin Ekonomik Temelleri / Emine Saklan	127
---	------------

7.1. Eğitim-Ekonomi İlişkisi	127
7.2. Ekonominin Temel Kavramları	130
7.3. Eğitimin Bireysel ve Toplumsal Getirileri	133
7.3.1. Eğitimin Bireysel Getirileri	134
7.3.2. Eğitimin Toplumsal Getirileri	134
7.4. Eğitimin Maliyeti	136
7.5. Eğitim Finansmanı	137
7.6. Ekonomik Kalkınma, Ekonomik Büyüme ve Eğitim	142
Yararlanılan Kaynaklar	145

Bölüm 8 Eğitimin Politik Temelleri / Hasan Yücel Ertem	149
---	------------

8.1. Eğitim ve Politika	150
8.2. Eğitim Politikaları ve Kültür	151
8.3. Eğitim Politikaları ve Eğitim Sistemi	153
8.4. Devlet, Yönetim ve Eğitim Politikaları	156
8.5. Türkiye Cumhuriyetinde Eğitim Politikaları Uygulamaları	158
8.6. Uluslararası Yaklaşımlarda Eğitim Politikaları	162
Yararlanılan Kaynaklar	166

Bölüm 9 Eğitimin Tarihî Temelleri / İlhan Günbayı	171
--	------------

9.1. Antik Çağda Eğitim	171
9.2. Orta Çağda Eğitim	176
9.3. Yeni Çağda Eğitim	181
9.4. Yakın Çağda Eğitim	184
Yararlanılan Kaynaklar	190

Bölüm 10		191
Eğitimin Hukuki Temelleri / Özge Öztekin Bayır		
10.1. Temel Kavramlar		191
10.2. Hukukun Kaynakları		194
10.3. Hukuk Kurallarının Özellikleri		196
10.4. Hukukun İşlevleri		196
10.5. Eğitim ve Hukuk İlişkisi		196
10.6. Ulusal Düzeyde Türk Milli Eğitim Sisteminin Hukuki Dayanakları		198
10.6.1. Anayasa		198
10.6.2. Tevhid-i Tedrisat Kanunu		200
10.6.3. 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu		201
10.6.3.1. Türk Eğitim Sisteminin Genel Amaçları		201
10.6.3.2. Türk Eğitim Sisteminin Temel İlkeleri		202
10.6.4. 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu		205
10.6.5. 652 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname		206
10.6.6. 6287 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (4+4+4)		206
10.6.7. 7354 Sayılı Öğretmenlik Meslek Kanunu		207
10.7. Uluslararası Düzeyde Hukuki Dayanaklar		208
10.7.1. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi		209
10.7.2. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi		210
10.7.3. Çocuk Hakları Bildirgesi		210
10.7.4. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme		211
Yararlanılan Kaynaklar		213

Bölüm 11		217
Bir Meslek Olarak Öğretmenlik / Sevgi Yıldız		
11.1. Öğretmenlik Mesleği Yetkinlik ve Yeterlikleri		219
11.2. Öğretmenlerin Mesleki Gelişimleri		223
11.2.1. Aday Öğretmen Yetiştirme Süreci		225
11.3. Öğretmenlerin Hakları, Sorumlulukları ve Etik İlkeler		226
11.3.1. Öğretmenlerin Hakları		226
11.3.2. Öğretmenlerin Sorumlulukları		227

11.3.3. Eğitim-Öğretim Hizmeti Verenler için Mesleki Etik İlkeler	228
11.4. Öğretmen Yetiştirme	231
11.4.1. Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi	232
11.5. Öğretmenlerin İstihdamı	234
11.6. Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmen Eğitiminde Gelişmeler	236
Yararlanılan Kaynaklar	240

Bölüm 12	
Eğitim ve Öğrenme Ortamı Olarak Okul ve Sınıf / <i>Muhammet Baş</i>	243

12.1. Öğretme ve Öğrenme Kavramlarına Güncel Bakış	245
12.2. Paradigma Değişimi	250
12.3. Öğrenme ve Öğretmen Ortamı Olarak Sınıf	252
12.4. Sınıfın Boyutları	255
12.4.1. Sınıfın Fiziksel Özellikleri	257
12.4.2. Sınıf Ortamı ve Psiko-sosyal Katılım	259
12.4.3. Planlama, Değerlendirme, Geribildirim Verme ve Motivasyon	260
Yararlanılan Kaynaklar	263

Bölüm 13	
21. Yüzyılda Eğitime Yönelik Yaklaşımlar / <i>Elif Sarıcan</i>	269

13.1. 21. Yüzyılda Bireyden Beklenen Yeterlikler	269
13.1.1. Eleştirel Düşünme Becerisi	270
13.1.2. Yaratıcı Düşünme Becerisi	272
13.1.3. Problem Çözme Becerisi	274
13.2. 21. Yüzyılda Öğrenme-Öğretme Yaklaşımları	275
13.2.1. İşbirlikli Öğrenme Modeli	276
13.2.2. Farklılaştırılmış Öğretim Modeli	277
13.2.3. Proje Tabanlı Öğretim Modeli	278
13.3. 21. Yüzyılda Öğretmen Yeterlikleri	280
Yararlanılan Kaynaklar	283